

PLA MUNICIPAL PER A LA INTERCULTURALITAT: PER QUÈ ARA?

1. El context

L'Ajuntament de Barcelona ha decidit impulsar durant l'any 2009 un nou Pla Municipal per la Interculturalitat. Per comprendre els motius que porten a un govern a impulsar una estratègia política determinada, és necessari fer referència als aspectes del context social que justifiquen aquesta decisió.

La Barcelona d'avui és, en gran part, el resultat de les migracions d'ahir. La història de la nostra ciutat ens mostra diversos períodes en què s'han produït augments intensos de la població com a resultat de diferents moviments migratoris.

És important recórrer a la història per interpretar millor el present. Aquest període que s'inicia en els darrers anys del segle passat es caracteritza per l'arribada de milers de persones procedents d'arreu del món i que està suposant una transformació important del paisatge humà de la ciutat. La gran diversitat d'orígens i perfils socials dels nous ciutadans és la característica més rellevant del període actual respecte dels anteriors. A l'any 2000 els estrangers que residien a Barcelona suposaven el 3,5% del total de la població, mentre que, a principis del 2009, aquest percentatge es troba al voltant del 18% (unes 300.000 persones)

Aquesta realitat ha suposat un augment notable de la diversitat sociocultural d'una ciutat ja de per si complexa i plural. La diversitat d'orígens, de llengües, costums, valors i creences, planteja noves complexitats per a la convivència i la cohesió social, però també noves oportunitats que cal tenir presents. En funció de com interpretem i abordem aquesta nova realitat farem que prevalguin més uns factors o uns altres.

2. La necessitat de definir una estratègia pròpia

Quan es produeix un procés de transformació social intens durant un període relativament breu de temps, és necessari que els diferents actors polítics i socials reaccionin amb rapidesa per entendre la profunditat dels canvis i ser capaços de donar respostes adients i eficaces als nous reptes i a les noves necessitats.

Identificar i definir correctament els objectius que volem assolir significa imaginar-nos com volem que sigui la ciutat del futur. I si posem l'accent en prioritzar la cohesió social i la convivència, hem de plantejar-nos quins nous reptes suposa aquesta diversitat, en un context social que ha canviat molt en poc temps i que ho seguirà fent.

Una ciutat com Barcelona està absolutament determinada per les seves especificitats històriques, socials, culturals i econòmiques. Seria ineficaç pretendre traslladar "models" d'altres ciutats o països, tot i que és necessari identificar-ne els aspectes positius i els errors.

Els països que durant anys van optar per aplicar la seva versió del model multicultural, han posat molt èmfasi en el respecte i reconeixement de les diferències i, en canvi, han dedicat menys esforços a reforçar els elements comuns que uneixen als ciutadans. El fet de no reforçar aquests vincles ha facilitat algunes tendències segregadores. Per altra banda, el model assimilista ha posat tant èmfasi en el principi d'igualtat a través de la necessària adopció dels valors, la identitat i la cultura de la societat d'acollida, que han provocat una clara tendència a la difuminació de les diversitats.

Actualment, assolir un equilibri complex entre unitat i diversitat que combini el respecte i reconeixement de les diferències però que, al mateix temps, posi l'èmfasi en els vincles comuns que ens uneixen més que en els que ens separen, esdevé un repte per la majoria de societats modernes.

De la mateixa manera, les ciutats més dinàmiques i generadores d'oportunitats seran aquelles que siguin capaces de traduir les potencialitats de la diversitat en un factor de vitalitat social, econòmica i cultural.

Per avançar amb garanties cap aquest doble objectiu de vetllar per la cohesió social i la convivència i, al mateix temps, aprofitar els avantatges que es deriven de la diversitat cultural, és imprescindible definir una estratègia pròpia i global de ciutat.

En els últims temps, i davant l'evidència dels problemes dels models tradicionals d'integració i acomodació de la diversitat, ha anat guanyant terreny el que anomenem enfocament intercultural.

Aquest enfocament difereix dels models anteriors donat que parteix de la premissa que per assolir l'equilibri entre el respecte i reconeixement de la diversitat i els elements comuns i compartits que garanteixin la cohesió, és imprescindible posar l'atenció sobre les relacions que s'estableixen entre els ciutadans. Promovent la interacció positiva, el contacte, el diàleg i el coneixement mutu, és com podrem abordar millor les complexitats que planteja la diversitat.

És evident que moltes de les polítiques que tenen a veure amb els moviments i gestió dels fluxos transnacionals de persones són competència de l'àmbit estatal i, en alguns casos, del govern de Catalunya. Però allà on es viu i s'experimenta realment la quotidianitat de la diversitat és, sens dubte, a les ciutats.

És en àmbits com l'urbanisme, l'habitatge o l'espai públic, l'accés al mercat de treball o la formació, les polítiques culturals i les de prevenció, els serveis socials i els equipaments de proximitat, la promoció econòmica i els mecanismes de participació social etc., tots ells àmbits fonamentals, en els que els governs locals i, sobretot una ciutat de les característiques de Barcelona, hi tenen molt a dir i, per tant, tenim una gran responsabilitat i, a la vegada, també una gran oportunitat.

Tenint present les especificitats pròpies de la ciutat i a partir d'una actitud proactiva i d'un debat obert que impliqui a un ampli ventall d'actors socials i el màxim consens, cal concretar uns principis, uns objectius i unes línies de treball amb la mirada posada en la ciutat que ens imaginem en els propers deu o quinze anys.

3. El web del Pla Barcelona Interculturalitat

El web del Pla Barcelona Interculturalitat que presentem vol ser una plataforma de coneixement i participació per a totes les persones que vulguin implicar-se en aquest treball. Hi trobareu informació sobre el progrés de la seva elaboració, accions que succeeixin relacionades amb el procés, documents de treball generats, aportacions dels actors i agents implicats, així com la possibilitat de fer les vostres aportacions contestant les "5 preguntes" del Pla, entre d'altres.

Aquest és un Pla en construcció. Us animem a participar activament perquè, en el nostre projecte de ciutat, la veu de tothom és més necessària que mai. Al llarg dels propers mesos aquest serà l'espai on sentir-la i recollir-la.